

ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

LA/Outi Lehmus

CIRKULÄR

Päivämäärä Datum

4.11.1988

A 29/88

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV LAGEN OM STATENS PENSIONER

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner (RP 162/88).

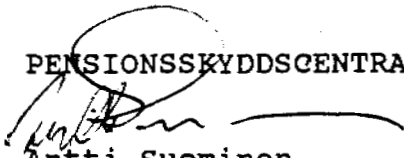
I propositionen föreslås att StPL ändras så, att arbetstagare som anställts i statens tjänst utomlands inte på basis av en och samma anställning får två av varandra oberoende pensioner. Enligt förslaget skall en pension från utlandet avdras från den pension som enligt lagen om statens pensioner beviljas finska medborgare.

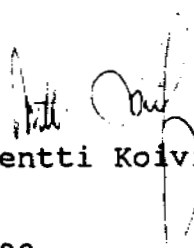
Å andra sidan skall lagen enligt förslaget ändras så, att den inte gäller andra än finska medborgare som anställts i statens tjänst utomlands. Utgångspunkten för anordnandet av pensionsskydd för dem som blir utanför tillämpningen av StPL föreslås vara den, att pensionsskyddet anordnas i stationeringslandet. Är den pension som dessa medborgare får från det land där de arbetar inte tillfredsställande i jämförelse med pensionsskyddet enligt StPL, skall det vara möjligt att komplettera deras pensionsskydd med en extra pension från Finland. Denna extra pension skall fastställas enligt ett statsrådsbeslut som utfärdas i samband med reformen.

Därtill skall 2 § StPL enligt propositionen ändras så, att även tjänstgöringsförhållanden kortare än en månad under vissa förutsättningar skall berättiga till pension. Sådana tjänstgöringsförhållanden som under minst tre kalendermånader i följd varat kortare tid än en månad sammanslås vid tillämpning av StPL till ett tjänstgöringsförhållande, på motsvarande sätt som enligt stadgandena i 1 § APL. Samtidigt föreslås ett slopande av det stadgande i StPL enligt vilket lagen oberoende av förvärvsinkomster tillämpas på dem vilkas regelbundna arbetstid är minst 20 timmar per vecka.

Lagen avses träda i kraft 1.3.1989.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Antti Suominen

Pentti Koivisto

BILAGA

Regeringens proposition 162/88

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telekopio (90) 1481172

Pankkitili Bakkonton

KOP 142610-4301
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 5041-6

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statens pensioner ändras så att arbetstagare, som anställda i statens tjänst utomlands inte på basis av en och samma anställning får två av varandra oberoende pensioner. Enligt förslaget skall en pension från utlandet eller motsvarande förmån avdras från den pension som enligt lagen om statens pensioner beviljas finska medborgare. Dessutom föreslås att lagen om statens pensioner ändras, så att den inte gäller andra i utlandet anställda personer än finska medborgare. Är det pensionsskydd som dessa erhåller från det land de arbetar i inte tillfredsställande i jämförelse med pensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner, skall det vara möjligt att komplettera deras pensionskydd med en extra pension från Finland. Denna extra pension skall fastställas enligt ett statsrådsbeslut, som utfärdas i samband med reformen.

I propositionen föreslås ytterligare att stadgandena i lagen om statens pensioner ändras så, att pension på vissa villkor kan intjänas även på grundval av anställningsförhållanden som är kortare än en månad. Det föreslås att ändringen skall genomföras så, att sådana anställningsförhållanden som under tre kalendermånader i följd varat kortare tid än en månad sammanslås till ett anställningsförhållande när lagen om statens pensioner tillämpas. Förändringen kommer att förbättra pensionskyddet för de förmänstagare som upprepade gånger är anställda hos staten och som på grund av variationerna i anställningsförhållandenas längd helt eller delvis blir utan arbetspensionskydd.

Propositionen ansluter sig till 1989 års budgetproposition och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att ändringarna skall träda i kraft den 1 mars 1989.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nuvarande pensionsrätt för arbetstagare som är anställd i statens tjänst utomlands

Enligt 1 § (851/71) lagen om statens pensioner (280/66, StPL) är den som står i tjänste- eller arbetsförhållande eller annat därmed jämförbart tjänstgöringsförhållande till staten be-

rättigad till ålders-, invalid- och arbetslöshetspension på det sätt som stadgas i nämnda lag. Beträffande medborgarskap finns inga begränsningar för tillämpningsområdet för StPL. Ej heller har det regionala tillämpningsområdet för StPL begränsats. Enligt gällande stadganden har sålunda alla statsanställda rätt till pensionsskydd enligt StPL, oberoende av medborgarskap och oberoende av i vilket land arbetet i statens tjänst utförs.

Inom Finlands utrikesrepresentation arbetar ca 650 arbetstagare, som anställts i utlandet i arbetsavtalsförhållande till staten. Deras stadigvarande hemort är stationeringslandet. Av dessa är ungefär 150 personer finska medborgare. Oftast är de medborgare i stationeringslandet. De kan även vara medborgare i tredje land eller både finska medborgare och medborgare i något annat land eller statslösa. Även inom andra förvaltningsområden arbetar ett mindre antal anställda som antagits i statens tjänst utomlands.

Socialskyddet för arbetstagare, som har anställts i stationeringslandet, regleras av lagstiftningen i såväl Finland som stationeringslandet. Om det finns en socialskyddskonvention med stationeringslandet, har där avtalats om vilket lands lagstiftning som skall tillämpas. För mer än hälften av de arbetstagare som anställts i stationeringslandet har det blivit nödvändigt att ordna lagstadgat pensionsskydd i sistnämnda land. Också beträffande personer som inom andra förvaltningsområden anställts hos staten har man varit tvungen att uppta pensionsförsäkringar. Enligt gällande stadganden har å andra sidan alla statsanställda rätt till pensionsskydd enligt StPL, oberoende av medborgarskap och av i vilket land arbetet i statens tjänst utförs. Statsanställda utomlands får sålunda tämligen allmänt av staten bekostad pension genom två olika pensionssystem på basis av ett och samma anställningsförhållande.

Problemet med dubbelt pensionsskydd gäller inte den personal som skickas från Finland till utlandet. I Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 4/70) och Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/80) har avtalats bl.a. om bestämmelser, enligt vilka beskickningarnas personal från den sändande staten är undantagna från bestämmelserna om socialskydd i den mottagande staten. Veterligen har det inte i ett enda stationeringsland blivit nödvändigt att uppta pensionsförsäkring för personal som sänts till finska beskickningar. Veterligen har pensionsförsäkring inte heller inom andra förvaltningsområden behövt upptas i stationeringslandet för personal som sänts från Finland. I de nämnda konventionerna har det dock inte överenskommit om att personal, som anställs i stationeringslandet, skall undantas från det socialskydd, som gäller i den mottagande sta-

ten och sålunda inte heller från stadgandena om pensionsskydd.

Många länder har utgått från stationeringslandet vid anordnandet av pensionsskydd för de arbetstagare som anställs i stationeringslandet. Vissa länder har dock ordnat pensionsskyddet för sina egna medborgare enligt sitt eget pensionssystem. I sådana fall där pensionsskyddet ordnas i stationeringslandet men är otillräckligt har många länder ansett det nödvändigt att skapa en möjlighet att bevilja pension som kompletterar pensionsskyddet i stationeringslandet. En dylik pension är i allmänhet beroende av prövning. På detta sätt har bl.a. Sverige, Norge, Danmark, Belgien, USA, Österrike och Schweiz förfarit. I t.ex. Sverige har man skapat ett system genom vilket man försöker åstadkomma ett pensionsskydd som ungefär motsvarar pensionsskyddet enligt svensk lagstiftning om tjänstemannapensioner.

I många länder har man sålunda försökt undvika uppkomsten av ett dubbelt pensionsskydd. Å andra sidan har man i allmänhet försökt att för arbetstagare, som anställs i stationeringslandet, trygga möjligheterna till ett pensionsskydd som kan anses tillräckligt. Inte heller för Finlands del kan ett anordnande av dubbla förmåner anses ändamålsenligt, varken i princip eller från statsfinansiell synvinkel sett. Därför bör man utgå från att uppkomsten av ett dubbelt pensionsskydd skall förhindras. Utgångspunkten bör dessutom vara att de arbetstagare som anställs i stationeringslandet skall garanteras ett pensionsskydd som kan anses tillräckligt.

Såsom ovan har konstaterats är ca 150, dvs. drygt 20 %, av de arbetstagare vid Finlands utrikesrepresentation som anställts i utlandet finska medborgare. Finska medborgare, som anställs i stationeringslandet, har fastare band till Finland än övriga personer, som anställs i stationeringslandet. De finska medborgarna har eventuellt tidigare bött och arbetat i Finland. Dessutom är det möjligt att de efter anställningen kommer tillbaka till Finland. Sålunda bör de finska medborgare som anställs i stationeringslandet försättas i samma ställning beträffande socialskydd och sålunda även i fråga om pensionsskydd som övriga finska medborgare. Andra i stationeringslandet anställda än finska medborgare har däremot fastare band till stationeringslandet, där de i allmänhet även har andra anställningsförhållanden före eller efter anställningen hos finska

staten. Det bör noteras att en person som mot sin vilja erhåller utländskt medborgarskap, inte förlorar sitt finska medborgarskap. Enligt 8 § (584/84) medborgarskapslagen (401/68) förloras finskt medborgarskap däremot av den som förvärvar utländskt medborgarskap på ansökan eller genom anmälan eller sedan han därtill frivilligt gett sitt uttryckliga samtycke. Sålunda är det motiverat att betrakta frågan om pensionsskydd skilt för sig för finska medborgare och för andra än finska medborgare, då de anställs hos staten i stationeringslandet.

1.2. Föreslagna ändringar i pensionsrätten för arbetstagare som anställs i statens tjänst utomlands

1.2.1. Finska medborgare som anställs i statens tjänst utomlands

Det är motiverat att rätten till pension enligt StPL bibehålls för finska medborgare, som anställs i stationeringslandet. Däremot kan det inte anses ändamålsenligt att för dem på basis av en och samma anställning anordna pensionsskydd genom två olika pensionssystem. Pensionsskyddet enligt StPL kan för de finska medborgare som anställs i stationeringslandet, anses utgöra ett lämpligt och tillräckligt pensionssystem. Det vore av behovet påkallat att det pensionsskydd som följer av pensionsförsäkring, som upptagits i stationeringslandet, kunde beaktas då förmånstagaren beviljas pension enligt StPL för samma anställning.

Med anledning av det ovan anförda föreslås att 10 § 4 mom. StPL ändras, så att från pension enligt StPL avdras pension eller motsvarande förmån som från utlandet tillkommer ovan avsedd förmånstagare, till den del pensionen eller förmånen baserar sig på samma anställningstid som pensionen enligt StPL. Då såväl pensionerna från Finland som från utlandet beaktas skall förmånstagaren enligt förslaget ha rätt till å ena sidan ett sammanlagt pensionsskydd på minst StPL-nivå och å andra sidan till ett sammanlagt pensionsskydd på åtminstone den nivå som det lagstadgade pensionsskyddet i stationeringslandet innebär.

Om det finns en socialskyddskonvention med stationeringslandet kan där finnas stadganden, enligt vilka finska medborgare som anställts i stationeringslandet omfattas av sta-

tioneringslandets pensionsskydd eller finsk medborgare kan ha rätt att välja sitt pensionsskydd antingen från stationeringslandet eller enligt StPL. Om finsk medborgare enligt ett stadgande i konventionen omfattas av stationeringslandets pensionsskydd, skall konventionen dock tolkas så att förmånstagaren inte utesluts från StPL:s tillämpningsområde, om inte annat i konventionen särskilt stadgas. Om finsk medborgare väljer stationeringslandets lagstiftning, skall han inte längre omfattas av StPL.

I vissa fall kan förmånstagaren själv ha bekostat en del av premierna för en pensionsförsäkring, som upptagits i stationeringslandet. I dessa fall är dock arbetstagarens andel av premierna ringa och det är svårt att från den pension som betalas från stationeringslandets sida avskilja en sådan del som skulle motsvara dem. Sålunda vore det ändamålsenligt att från pensionen enligt StPL alltid avdra pensionen från stationeringslandet då det är fråga om en pensionsförsäkring, i vars kostnader staten har deltagit.

I vissa länder består pensionsskyddet av ett avgångsbidrag, som betalas i form av en engångsersättning. Ett dylikt avgångsbidrag fastställs i allmänhet på samma sätt som pensionen enligt antalet anställningsår och lönens storlek.

Sålunda bör även en dylik förmån, som motsvarar pension, kunna beaktas vid fastställandet av storleken hos pension enligt StPL. Avgångsbidraget kan naturligtvis inte avdras på en gång från den månatliga pensionen enligt StPL, eftersom det i allmänhet motsvarar en pension, som skall utbetalas under många år. Det föreslås därför att avgångsbidraget skall beaktas under en följd av år så att från pensionen enligt StPL per gång avdras en sådan del av avgångsbidraget som motsvarar den pension som skulle utbetalas per månad.

1.2.2. Andra än finska medborgare som anställs i statens tjänst utomlands

Det föreslås att utgångspunkten skall vara att pensionsskyddet för andra än finska medborgare, som anställs i statens tjänst utomlands, skall ordnas i stationeringslandet. Detta skulle motsvara det förfarande som andra länder iakttar och från vilket det inte finns skäl att avvika för Finlands del. Sålunda föreslås en ändring av 2 § 1 mom. StPL så att lagen inte längre gäller annan anställning i statens tjänst

utomlands än anställning av finska medborgare. Innehar den anställda även finskt medborgarskap, skall dock hans anställning omfattas av StPL.

Om det finns en socialskyddskonvention med stationeringslandet, kan där finnas ett stadgande, enligt vilket andra än finska medborgare, som anställts i stationeringslandet, omfattas av StPL eller de har rätt att välja StPL. I sådant fall åsidosätter socialskyddskonventionens stadgande StPL:s stadganden enligt StPL 28 § 2 mom. och annan än finsk medborgare som anställts i stationeringslandet omfattas av StPL.

Om en person endast omfattas av pensionskyddet i stationeringslandet, kan detta i vissa fall leda till att hans eller hennes pensionskydd inte är tillfredsställande i jämförelse med pensionsskyddet enligt StPL. Det kan nämligen hända att pensionsskydd helt saknas i stationeringslandet eller att det på ett avsevärt sätt är sämre än pensionsskyddet enligt StPL. Även om pensionsskyddet i dessa fall är tillfredsställande enligt lokal måttstock, vore det dock motiverat att möjliggöra en komplettering av pensionsskyddet genom en extra pension från Finland. En dylik komplettering av det lokala pensionsskyddet har även en positiv effekt på möjligheterna att anställa kompetent personal för ifrågavarande uppgifter.

Avsikten är att regeringen i motiveringen till budgetpropositionen skall föreslå att det anslag som reserveras för extra pensioner skall kunna användas till extra pensioner, som betalas till andra än finska medborgare som anställs utomlands, om det pensionsskydd dessa får i stationeringslandet inte är tillfredsställande i jämförelse med pensionsskyddet enligt StPL. Avsikten är dessutom att utfärda ett statsrådsbeslut om ifrågavarande extra pensioner.

Eftersom det lokala pensionssystemet på ett avgörande sätt kan avvika från förmånerna enligt StPL, kan det i vissa fall vara svårt att erhålla uppgifter om vad det lokala pensionskyddet innebär. Av denna anledning bör kompletteringen av det lokala pensionsskyddet med pension från Finland kunna ske smidigt, fastän de uppgifter om pensionsskyddet i stationeringslandet som erhålls eventuellt är bristfälliga. Härvid kunde även det system som utvecklats i Sverige användas, dvs. ett system som tabellför pensionssystemens nivå i olika stationeringsländer. Prövningen kommer främst att gälla pensionens storlek, dvs. den

summa som skall avdras från StPL-pensionen till följd av pensionen från stationeringslandet.

Avsikten är att extra pension i praktiken skall betalas i de fall då pensionen från stationeringslandet enligt utredning inte är tillfredsställande i jämförelse med pension enligt StPL.

Avsikten är att den extra pension som beviljas från Finland skall kunna vara ålders-, invalid- eller familjepension. Förutsättningarna för en dylik pension och de allmänna grunderna för pensionen skall fastställas utgående från StPL i tillämpliga delar.

I praktiken har det förekommit mycket korta arbetsförhållanden hos arbetstagare som inte är finska medborgare och som anställts i stationeringslandet. Dessa arbetsförhållandens betydelse för pensionsskyddet är synnerligen ringa. Eftersom en stor del av de pensionsansökningar som skall handläggas kan komma att beröra sådana är det ändamålsenligt att för erhållandet av extra pension uppställa krav på längre anställningstider än vad som stadgas i StPL. Avsikten är sålunda att en till pensions-tid hänförlig oavbruten anställning om minst sex månader omedelbart före pensionsfallet skall bli ett villkor för extra invalid- och familjepension. Beträffande ålderspension skall förutsättas en till pensionstid hänförlig anställningstid om sammanlagt minst fem år. Om anställningen upphör i pensionsåldern skall det för ålderspension räcka med en till pensionstid hänförlig oavbruten anställningstid om två år omedelbart före pensionsfallet.

Det vore ändamålsenligt om den extra pensionen kunde betalas i form av en engångsersättning i sådana fall där pensionsbeloppet är ringa eller där det annars föreligger särskilda skäl härtill. På detta sätt vore det möjligt att ordna verkställigheten av pensionsskyddet rationellt på en gång, varvid behovet av att uppdatera pensionsuppgifterna och registrera dem efter det att anställningen upphört kunde undvikas.

1.3. Pensionsrätt på grund av anställningsförhållanden som är kortare än en månad

För att anställningstiden skall räknas som pensionstid förutsätter lagen om statens pensioner (280/ 66) att anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott minst en månad. Lagen gäller dock inte en anställning där

förmänstagarens förvärvsinkomst inte är i medeltal minst 818,24 mk per månad (uttryckt enligt 1988 års indexnivå) eller den regelbundna arbetstiden minst 20 timmar per vecka. Dessa krav som ställs för anställningsförhållande som berättigar till pension är desamma som i lagen om pension för arbetstagare (395/61).

Kravet på att ett anställningsförhållande skall ha fortgått utan avbrott i minst en månad har medfört problem för de förmänstagare i kortvariga anställningsförhållanden som inte omfattas av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62).

Även om en förmänstagare regelbundet är i arbete kan han, då anställningsförhållandenas längd varierar, helt eller delvis bli utan pensionsskydd. Som exempel på dylika anställningsförhållanden kan nämnas semester- o.a. vikariat. En person kan upprepade gånger sköta dylika vikariat så, att åtminstone en del av dem är kortare än en månad.

Fastän man i pensionspraxis har försökt lindra missförhållandena i gällande lag så att man vid behandlingen av pensionsansökningarna har betraktat anställningar som följt nästan efter varandra som en anställning utan avbrott, kan det rådande läget inte anses tillfredsställande. Av denna anledning föreslås att 2 § lagen om statens pensioner ändras så att även anställningsförhållanden som är kortare än en månad, berättigar till pensionsskydd på vissa villkor. Ändringen genomförs genom att till paragrafen fogas ett nytt stadgande enligt vilket anställningsförhållanden som fortgått kortare tid än en månad sammanräknas till ett anställningsförhållande vid tillämpningen av lagen. De olika anställningarna skall dock vara återkommande och regelbundna i sådan grad att de, sedda som en helhet, har betydelse för pensionsskyddet. Av denna anledning skall det förutsättas att förmänstagaren har haft dylika korta anställningsförhållanden under minst tre kalendermånader i följd och att inkomsterna av dem under varje kalendermånad stiger till minst det belopp som stadgas i 2 § 1 mom. Detta är enligt 1988 års indexnivå 818,24 mk per månad. Dessutom skall det förutsättas att förmänstagaren har varit i arbete minst 20 timmar per kalendermånad.

Enligt gällande stadganden omfattas ett anställningsförhållande, som har fortgått en kalendermånad, av lagen om statens pensioner oberoende av förvärvsinkomsternas storlek,

om den regelbundna arbetstiden är minst 20 timmar per vecka. För närvarande omfattas sådana anställningsförhållanden där den regelbundna arbetstiden är minst 20 timmar per vecka nästan utan undantag av lagen redan på grund av förvärvsinkomsternas storlek. Av denna anledning föreslås att den nu berörda regeln slopas.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i lagen om pension för arbetstagare genom en lag (38/87) om ändring av 1 § lagen om pension för arbetstagare, som trädde i kraft den 1 februari 1987. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om pension för arbetstagare (Reg.prop. 220/1986 rd.) har det konstaterats att motsvarande ändringar måste införas också i pensionssystemen för den offentliga sektorn.

2. Ärendets beredning

I oktober 1981 avlät regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag angående ändring av lagen om statens pensioner (Reg.prop. 177/1981 rd.), i vilken föreslås bl.a. stadganden om att StPL inte skall gälla utländsk medborgares anställning utomlands. Vid riksdagsbehandlingen ansågs det att propositionen inte innehöll tillräckligt med uppgifter om ifrågavarande personer och inte heller om deras rätt till annan pension än pension av finska staten. Det blev oklart om de personer som förlorar sin pensionsrätt enligt StPL får ett tillräckligt pensionsskydd från annat håll. Av denna anledning förutsattes det i riksdagen att regeringen vederbörligen utreder frågorna i anslutning till ifrågavarande personers pensionsrätt och, sedan utredningen färdigställts till riksdagen avlåter en proposition med förslag till de åtgärder som utredningen eventuellt ger anledning till. Regeringens proposition förkastades till de delar som gällde en begränsning av tillämpningsområdet för StPL.

Statsrevisorerna har i sin berättelse för år 1983 (sid. 13) fäst uppmärksamhet vid att personer, som i stationeringslandet anställts vid Finlands utrikesrepresentation, anses omfattas av StPL medan å andra sidan stationeringsländerna allt oftare förutsätter att pensionsskyddet för dessa personer skall ordnas även i enlighet med socialskyddet i stationeringslandet. På detta sätt tillförsäkrar Finland dessa personer ett dubbelt pensionsskydd på

basis av ett och samma anställningsförhållande. Statsrevisorerna förutsatte att utrikesministeriet i samråd med finansministeriet utreder de frågor som gäller dessa personers pensionsrätt och efter utredningen avläter en proposition till riksdagen med förslag till de åtgärder som behövs för att avhjälpa missförhållandet.

Ärendet har beretts vid statens delegation för pensionsärenden, där de centralorganisationer som representerar statens personal är företrädare. I beredningen av ärendet har dessutom deltagit en representant för utrikesministeriet.

Förslaget om den pensionsrätt som i vissa fall skall beviljas för anställningsförhållanden, som är kortare än en månad, har beretts vid finansministeriet utgående från den nämnda propositionen med förslag till ändring av lagen om statens pensioner.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

De ekonomiska verkningar som de föreslagna ändringarna får i fråga om pensionsrätten för utomlands anställda arbetstagare har beräknats genom att man använt sig av uppgifterna om avlöning och pension för de i utlandet anställda arbetstagare i statens tjänst som beviljats pension enligt StPL under de senaste åren eller som uppnår pensionsålder före år 1990. På basis av dessa uppgifter beräknas de föreslagna ändringarna medföra en inbesparing av statens pensionskostnader om ca 55 000 mk det år ändringarna träder i kraft. Efter ikraftträdandet beräknas inbesparingen i pensionskostnaderna stiga med ca 60 000 mk per år och i början av 1990-talet med ca 70 000 mk per år. Sålunda beräknas staten kontinuerligt inbespara ca 650 000 mk i året i pensionskostnader när ändringarna kommer i balans efter mitten av 1990-talet. Av inbesparingen beräknas ca 10 % gälla finska medborgare, som anställs i utlandet, och ca 90 % andra än finska medborgare.

De övriga föreslagna ändringarna beräknas under det första året medföra en ökning av

statens pensionsutgifter med ca 50 000 mk och när ändringarna efter ca 40 år har kommit i balans skulle verkningarna som störst vara ca 500 000 mk per år.

Propositionen ansluter sig till statens budgetproposition för år 1989 och avses bli behandlad i samband med den.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 1989.

För de arbetstagares del som har anställts i statens tjänst utomlands skall ändringarna tillämpas på pensionsfall, som har inträffat efter det att lagen har trätt i kraft. Ändringarna kommer sålunda att gälla även pensionskydd som har intjänats innan ändringarna har trätt i kraft. I praktiken syftar förslaget dock endast till att avlägsna det dubbla pensionskydd som i vissa fall uppkommer hos arbetstagare som anställs i statens tjänst utomlands. Dessutom bör det konstateras att enligt 27 § StPL är den som äger rätt till pension i enlighet med StPL skyldig att underkasta sig vad som framdeles till äventyrs stadgas om beaktande av honom samtidigt tillkommande pensioner vid beräkning av den i 10 § 4 mom. StPL avsedda pensionens maximibelopp.

Det torde vara oskäligt, att på sådana i statens tjänst utomlands anställda utlänningar som har långvarig anställning eller kort tid till pensionsåldern skall tillämpas nya stadganden. Därför föreslås att på sådana personer som har minst 20 års anställning eller högst fem år kvar till pensionsåldern tillämpas tidigare stadganden. Det finns 52 sådana personer.

Det föreslås att stadgandet om den pensionsrätt som beviljas på grundval av anställningsförhållanden som är kortare än en månad tillämpas så, att den tidsperiod om minst tre på varandra följande kalendermånader som avses i förslaget börjar tidigast den dag lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som har anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 1 och 3 mom. och 10 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),

dessas lagrum sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (664/85) och 10 § 4 mom. i lag av den 23 december 1982 (1026/82) och lag av den 21 augusti 1987 (715/87), samt

fogas till 10 §, sådan den lyder i lag av den 9 maj 1986 (333/86), lag av den 19 december 1986 (964/86), lag av den 27 november 1981 (809/81), nämnda lag av den 23 december 1982 och nämnda lag av den 21 augusti 1987, ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

Denna lag gäller inte:

1) anställning som börjat efter det förmånstagaren fyllt 65 år;

2) anställning under den tid, för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarverksamhet uppbär ålderspension enligt denna lag eller annan lag eller förordning, eller sådan invalidpension vars storlek fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst;

3) anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/56) eller enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85);

4) anställning, i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna eller, om han samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 818,24 mark i månaden;

5) anställning, som utan avbrott har fortgått kortare tid än en månad; och inte heller

6) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

— — — — —
Vid tillämpningen av denna lag anses en anställning ha fortgått utan avbrott minst en månad även i sådana fall då en förmånstagare under minst tre kalendermånader i följd varit anställd under kortare perioder än en månad, under förutsättning att förvärvsinkomsten för varje kalendermånad stiger till åtminstone det belopp som nämns i 1 mom. 4 punkten och förmånstagaren har varit i arbete minst 20 timmar per kalendermånad.

10 §

— — — — —
De pensioner som har fastställts för varje anställning skall sammanräknas. Pensionernas

sammanlagda belopp får, om 1 mom. tillämpas, uppgå till högst 60 procent och, om pensionen beräknas med tillämpning av 2 eller 3 mom., till högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag, då pensionstiden är minst två år. Finns ej sådan pension, får pensionernas sammanlagda belopp då 1 mom. tillämpas uppgå till högst 60 procent och då 2 eller 3 mom. tillämpas till högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag. Har en förmånstagare på grundval av anställning som har beaktats för en pension enligt denna lag rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller har han på grundval av anställning som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare, eller har han på grundval av verksamhet som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten c-underpunkten rätt till pension från internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller för uppdrag inom det internationella utvecklingssamarbetet med beaktande av minst fem års verksamhet eller om han på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare har rätt även till sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet i vars kostnader staten har deltagit, avdras från pension som betalas enligt denna lag:

1) ett belopp som utgör 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen för varje till pensionstiden hänförd månad, för vilken den inkomst som erhållits från staten har beaktats för pension, som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt dessutom för sådan tid mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern som räknats till

godo för pension enligt denna lag, om den inkomst som svarar mot denna tid har beaktats för ovan nämnd pension och denna helt eller delvis grundar sig på inkomst av anställning hos staten;

2) pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, till den del den grundar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag;

3) pension som betalas av internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller som betalas på grundvalen av uppdrag inom internationellt utvecklingssamarbete, till den del den baserar sig på andra premier än sådana som uppburits hos förmånstagaren, och på samma anställningstid som pension enligt denna lag; och

4) pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare, till den del de baserar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag;

varvid inte beaktas avdrag som till följd av andra pensioner och ersättningar skall göras från pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare. Angående pensionens

maximibelopp gäller i övrigt vad som stadgas nedan.

Förmån, som motsvarar i 4 mom. 4 punkten avsedd pension, avdras från pension, varom stadgas i denna lag, i enlighet med de beräkningsgrunder som har fastställts av finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Markbeloppet i 2 § 1 mom. 4 punkten i denna lag motsvarar i 9 § förordningen om pension för arbetstagare avsett löneindextal för år 1988.

2 § 1 mom. 6 punkten och 10 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på pensioner som grundar sig på pensionsfall vilka inträffat medan lagen är i kraft, dock så, att om en arbetstagare som har tagits i statens tjänst utomlands har, då lagen träder i kraft, haft sådan anställning i minst 20 års tid eller tid kvar till pensionsåldern högst fem år, tillämpas tidigare stadganden.

2 § 3 mom. denna lag tillämpas på anställning efter lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 7 oktober 1988

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Ulla Puolanne*

Lag

om ändring av 2 och 10 §§ lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 1 och 3 mom. och 10 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66),

dessas lagrum sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (664/85) och 10 § 4 mom. i lag av den 23 december 1982 (1026/82) och lag av den 21 augusti 1987 (715/87), samt

fogas till 10 §, sådan den lyder i lag av den 9 maj 1986 (333/86), lag av den 19 december 1986 (964/86), lag av den 27 november 1981 (809/81), nämnda lag av den 23 december 1982 och nämnda lag av den 21 augusti 1987, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Denna lag gäller inte

anställning som begynt efter det förmånstagaren fyllt 65 år;

anställning under den tid, för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet uppbär ålderspension enligt denna lag eller annan lag eller förordning, eller sådan invalidpension vars storlek fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst;

anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/56) eller enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85); *ej heller*

anställning, i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna eller, om han samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 90 mark i månaden.

Utan hinder av vad i 1 mom. stadgats skall denna lag oberoende av arbetsförtjänstens belopp tillämpas, om den ordinarie arbetstiden i anställningen eller, då förmånstagaren samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dem sammanlagt utgör 20 timmar i veckan.

Föreslagen lydelse

2 §

Denna lag gäller inte:

1) anställning som börjat efter det förmånstagaren fyllt 65 år;

2) anställning under den tid, för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet uppbär ålderspension enligt denna lag eller annan lag eller förordning, eller sådan invalidpension vars storlek fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst;

3) anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/56) eller enligt lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85);

4) anställning, i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna eller, om han samtidigt innehar två eller flera anställningar, i dessa sammanlagt i medeltal understiger 818,24 mark i månaden;

5) anställning, som utan avbrott har fortgått kortare tid än en månad; och inte heller

6) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

Vid tillämpningen av denna lag anses en anställning ha fortgått utan avbrott minst en månad även i sådana fall då en förmånstagare under minst tre kalendermånader i följd varit anställd under kortare perioder än en månad, under förutsättning att förvärvsinkomsten för varje kalendermånad stiger till åtminstone det

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

belopp som nämns i 1 mom. 4 punkten och förmånstagaren har varit i arbete minst 20 timmar per kalendermånad.

10 §

De pensioner som har fastställts för varje anställning skall sammanräknas. Då pensionen beräknas med tillämpning av 1 mom. får pensionernas maximibelopp vara högst 60 procent och då pensionen beräknas med tillämpning av 2 eller 3 mom. högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag, när pensionstiden är minst två år. Då sådan pension inte finns, får *det* sammanlagda beloppet, *om pensionen beräknas med tillämpning av 1 mom.,* vara högst 60 procent och, om den beräknas med tillämpning av 2 eller 3 mom., högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag. Har en förmånstagare på grundval av anställning som beaktats för en pension enligt denna lag rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller har han på grundval av anställning som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare, eller har han på grundval av verksamhet som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten c-underpunkten rätt till pension från internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller för uppdrag inom det internationella utvecklingssamarbetet på grundval av minst fem års verksamhet, avdras från pension som betalas enligt denna lag

1) ett belopp som utgör 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen för varje till pensionstiden hänförd månad, för vilken den inkomst som erhållits från staten har beaktats för pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt dessutom för sådan tid mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern som räknats till godo för pension enligt denna lag, om den inkomst som svarar mot denna tid har beaktats för ovan nämnd pension och denna helt eller

De pensioner som har fastställts för varje anställning skall sammanräknas. *Pensionernas sammanlagda belopp får, om 1 mom. tillämpas, uppgå till* högst 60 procent och, om pensionen beräknas med tillämpning av 2 eller 3 mom., *till* högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag, *då* pensionstiden är minst två år. *Finns ej* sådan pension, får *pensionernas* sammanlagda belopp *då* 1 mom. *tillämpas uppgå till* högst 60 procent och *då* 2 eller 3 mom. *tillämpas till* högst 66 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas i enlighet med denna lag. Har en förmånstagare på grundval av anställning som *har* beaktats för en pension enligt denna lag rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller har han på grundval av anställning som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare, eller har han på grundval av verksamhet som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten c-underpunkten rätt till pension från internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller för uppdrag inom det internationella utvecklingssamarbetet *med beaktande av* minst fem års verksamhet *eller om han på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare har rätt även till sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet i vars kostnader staten har deltagit,* avdras från pension som betalas enligt denna lag:

1) ett belopp som utgör 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen för varje till pensionstiden hänförd månad, för vilken den inkomst som erhållits från staten har beaktats för pension, som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, samt dessutom för sådan tid mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern som räknats till godo för pension enligt denna lag, om den inkomst som svarar mot denna tid har beaktats för ovan nämnd pension och denna helt eller

Gällande lydelse

delvis grundar sig på inkomst av anställning hos staten;

2) pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, till den del den grundar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag; *och*

3) pension som betalas av internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller som betalas på grundvalen av uppdrag inom internationellt utvecklingssamarbete, till den del den baserar sig på andra premier än sådana som uppburits hos förmånstagaren, och på samma anställningstid som pension enligt denna lag;

varvid inte beaktas avdrag som till följd av andra pensioner och ersättningar skall göras från pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare. Angående pensionens maximibelopp gäller i övrigt vad som stadgas nedan.

Föreslagen lydelse

delvis grundar sig på inkomst av anställning hos staten;

2) pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, till den del den grundar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag;

3) pension som betalas av internationell organisation eller internationellt samarbetsorgan eller som betalas på grundvalen av uppdrag inom internationellt utvecklingssamarbete, till den del den baserar sig på andra premier än sådana som uppburits hos förmånstagaren, och på samma anställningstid som pension enligt denna lag; *och*

4) *pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare, till den del de baserar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag;*

varvid inte beaktas avdrag som till följd av andra pensioner och ersättningar skall göras från pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare. Angående pensionens maximibelopp gäller i övrigt vad som stadgas nedan.

Förmån, som motsvarar i 4 mom. 4 punkten avsedd pension, avdras från pension, varom stadgas i denna lag, i enlighet med de beräkningsgrunder som har fastställts av finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Markbeloppet i 2 § 1 mom. 4 punkten i denna lag motsvarar i 9 § förordningen om pension för arbetstagare avsett löneindextal för år 1988.

2 § 1 mom. 6 punkten och 10 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på pensioner som grundar sig på pensionsfall vilka inträffat medan lagen är i kraft, dock så, att om en arbetstagare som har tagits i statens tjänst utomlands har, då lagen träder i kraft, haft sådan anställning i minst 20 års tid eller tid kvar till pensionsåldern högst fem år, tillämpas tidigare stadganden.

2 § 3 mom. denna lag tillämpas på anställning efter lagens ikraftträdande.